

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по: област на висше образование 3.0. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.8. „Икономика”, научна специалност „Организация и управление на производството”

Автор на дисертационния труд: БАЙРАМ РАМАДАН ХАСАНИ

докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг” при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Ефективност от управлението на персонала в аграрните предприятия в Косово

Становище: доц. д-р Георги Бисеров Николов - Университет за национално и световно стопанство, гр. София, 3.0 „Социални, стопански и правни науки”, 3.7 „Администрация и управление”, определен за член на научното жури със заповед № РД-16-984/07.10.2022 г. от Ректора на Аграрен университет, гр. Пловдив

1. Актуалност на проблема

Анализираният в дисертационното изследване научен проблем има актуално значение както по отношение на постигане на икономически растж, така и най-важният ресурс човешкият капитал и управленският инструментариум за неговата мотивация в Р.Косово, При оценката на ефективността на управлението на персонала е от голямо значение да се проучат факторите, влияещи върху мотивацията на персонала. Условието, което влияе върху адекватността на оценката на ефективността, е точността на статистическите данни, правилно организираното събиране и анализиране на информация. Идентифицирането на основните фактори, влияещи върху ефективността на управлението на персонала е един от основните въпроси който разглежда изследването.

Решаването на тези проблеми ще допринесе за по-нататъшното повишаване на ефективността на управлението на персонала, което отговаря на неотложните задачи, стоящи пред икономическата наука и развитието на регионите.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на дисертационния труд е да се разработи методология за статистическа оценка на ефективността от управлението на персонала във фирми работещи в аграрния сектор на Република Косово.

В съответствие с поставената цел в дисертацията са решени следните взаимосвързани теоретични и приложни проблеми:

- Изведена е същността за ефективност на управлението на персонала както и са разгледани необходимите условия за нейното измерване;
- Идентифицират се основните проблеми на управлението на персонала в контекста на икономическата реформа, както и статистическа оценка на ефективността на управлението на персонала;
- Анализират са факторите, влияещи върху ситуацията в областта на управлението на персонала, както и е предложена тяхна класификация;
- Предложена и е обоснована система от статистически показатели за оценка на ефективността на управлението на персонала;
- Разработена е методика за статистическа оценка на ефективността на управлението на персонала в аграрния сектор с използване на комплекс от статистически и математически методи;
- Определена е обобщена оценка на връзката между производителността на труда и нивото на конкурентоспособност на аграрната фирма;
- Изследвана е динамиката на показателите за ефективност на управлението на персонала;
- Изграден е модел на основната тенденция в развитието на показателите за ефективност на управлението на персонала с екстраполация на резултатите;
- Направена е прогноза за показателите за ефективност на управлението на персонала по метода на експоненциалното изглаждане;
- Изграден е регресионен модел на ефективността на управлението на персонала;
- Дадени са препоръки за подобряване на системата за материално стимулиране на персонала и процедурата за прилагане на гъвкаво работно време за повишаване на ефективността на управлението на персонала;
- Предложена е методология за икономическа обосновка на мерки за подобряване на управлението на персонала, засягащи крайното представяне на компанията.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави и заключение с общ обем от 136 (сто тридесет и шест) стр., използвана литература и приложения в осем страници. Изследването е онагледено с 1 фигури и 20 таблици. Използваните фигури и таблици представят в детайли събраната информация от извършеното научно изследване. Систематизирана и обработена е значителна по обем статистическа информация за икономическите процеси и тенденциите в управлението на персонала в Косово. Трудът показва, че докторант Байрам Хасани е натрупала задълбочени теоретични и практически знания, интерпретира свободно специализираната терминология, владее във висока степен използвания методически инструментариум и съумява да провежда самостоятелни научни изследвания и да интерпретира и представя резултатите от тях.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

В представената ми за становище дисертация е извършен обширен литературен обзор на проблема, свързан с управлението и мотивирането на персонала в предприятията от аграрният сектор. Библиографската справка е богата и включва над 159 (сто петдесет и девет), монографии, учебници, научни публикации, нормативни документи, електронни ресурси, аналитични доклади и др.

Дефинирани са отличителните характеристики и специфики на управлението на персонала като обект на статистическо изследване в първа глава, като се дава характеристика на съвременното състояние в областта на управлението на персонала, разкриват се значението на основните понятия на управлението на персонала като необходими условия за неговото статистическо изследване, разглеждат се основните функции на управлението на персонала, мястото и ролята на управленския труд и проблемите на неговото подобряване в контекста на аграрния сектор. Изследват се основните проблеми, възникващи при статистическия анализ на ефективността на управлението на персонала.

Втората изследователска задача се разглежда чрез изследване на методологични

основи на статистическата оценка на ефективността на управлението на персонала, като се анализират факторите, влияещи върху ефективността на управлението на персонала, дадена е тяхната класификация. Създадена е система от статистически показатели, които характеризират ефективността на управлението на персонала, изборът на показатели за ефективност е обоснован. Анализът на основните подходи и направления в областта на оценката на ефективността на управлението на персонала.

На трето място статистическо изследване на ефективността на управлението на персонала предоставя методология за анализ на текущата ситуация в областта на управлението на персонала, разглежда позицията на компанията в конкурентна среда, оценява структурните промени, настъпили в предприятието, и определя техните влияние върху производителността на труда. Проучена е динамиката на показателите за ефективност на управлението на персонала, идентифицирани и изчислени са основните тенденции в развитието на ефективните показатели. Прогнозирането на динамиката на развитие на моделираните показатели се извършва по метода на експоненциалното изглаждане. От съществен интерес е представеният регресионен модел на ефективността на управлението на персонала, като се разкрива влиянието на различни показатели от изследваната област.

5. Приноси на дисертационния труд

В представения ми за становище дисертационен труд могат да се изведат следните приносни моменти с научен и научно-приложен характер:

- Дефинирана на същността на категорията "управление на персонала" като обект на статистическо изследване в условията на преходния период;
- Дефинирана е система от статистически показатели за оценка на ефективността на управлението на персонала. Предложената система позволява решаване на изследователски проблеми в областта на управлението на персонала в различни аспекти;
- Разработена е методология за определяне на консолидирана оценка на връзката между производителността на труда и нивото на конкуренция в индустрията, която характеризира ефективността на управлението на персонала;

- Разработен е метод за конструиране и анализ на мултипликативни многофакторни модели на ефективността на управление на персонала и идентифициране на влиянието на различни фактори върху нейното ниво и динамика;
- Разработена е методология за икономическа обосновка на мерките в областта на управлението на персонала.

6. Критични бележки и въпроси

Липсват авторски разсъждения по основни дефиниции и формулировки. Богатият административен и управленски опит на докторанта показва, че има възможност по-смело да демонстрира свой опит за да предложи и трансфер на натрупаните от него знания на читателите. Текста има нужда от незначителни технически корекции. Бележките ми не накърняват достойнствата на дисертационният труд и се надявам автора да надгради своите научни търсения по избраната актуална тема и да публикува резултатите под формата на монографичен труд за да бъде полезен за обществото и стопани, желаещи да се занимават професионално с решаването на тези въпроси.

7. Публикувани статии и цитирания

Докторант Байрам Хасани е депозирал 3 (три) самостоятелни научни публикации:

- (1) **Hasani, B.** (2021). Care development of bank personnel. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 1081-1084
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5410/5348>
- (2) **Hasani, B.** (2021). Banking performance activity in Kosovo. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 1067-1070
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5409/5347>
- (3) **Hasani, B.** (2021). The role of consumer care in Kosovo. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 85-87
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/4622/4615>

За представените публикации автора декларира таблица с общ брой от 30 точки, изискуеми и заложи в индивидуалния му план. Представените материали кореспондират пряко с темата на дисертационното изследване и допринасят в достатъчна степен за по-широкото публично разпространение на идеите, постановките и резултатите от изследванията. Авторефератът отразява коректно съдържанието и основните положения на дисертационния труд, като представя коректно в синтезиран вид резултатите от изследването. В съответствие с изискванията са посочени справка за приносите и списъка на публикациите по темата на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позвовете ми да предложа на Уважаемото Научно жури да гласува „ЗА“ и да присъди на г-н Байрам Рамадан Хасани образователната и научна степен **“доктор”** в професионално направление 3.8. „Икономика“, научната специалност „Организация и управление на производството“.

Изготвил становището:
(доц. д-р Георги Николов)

Дата: 07.11.2022

гр. София